

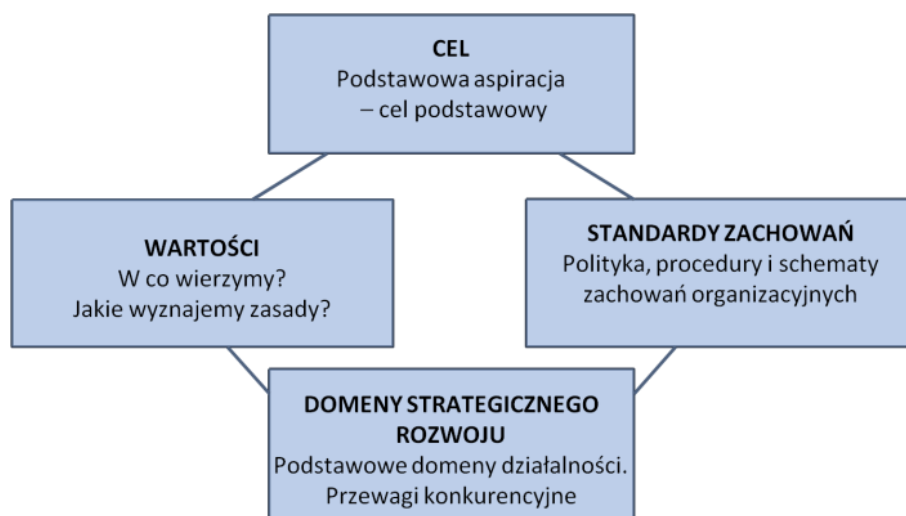
Misja rozwoju polityki społecznej na terenie gminy Niepołomice.

Myślenie o rozwoju polityki społecznej w gminie gminy podobnie jak strategiczne myślenie o rozwoju innych dziedzin życia gospodarczego i społecznego oraz planowanie działań sprzyjających takiemu rozwojowi wymaga odpowiedzenia sobie na kluczowe pytania: *Po co to robimy i co jest naszą aspiracją? Jakie są obszary, w których chcemy skoncentrować swoje wysiłki? W oparciu o jakie wartości działamy? Jakie standardy prowadzenia polityki rozwoju są dla nas istotne?* Pytania te odnoszą się w równym stopniu do firm, instytucji publicznych, jak i organizacji pozarządowych zastanawiających się nad swoim rozwojem, a odpowiedź na nie określa się najogólniej jako opis Misji lub precyzyjniej – poczucie Misji (ang. *sens of mission*). Zgodnie z takim ujęciem przedyskutowana została misja rozwoju polityki społecznej w gminie, która zgodnie z wykorzystanym w procesie strategicznym modelem Ashridge złożona jest z czterech elementów. Na misję rozwoju miasta składają się zatem:

- **główny cel** – zasadnicza aspiracja rozwoju;
- **domeny strategicznego rozwoju** – podstawowe obszary prowadzenia polityki rozwoju;
- **wartości** – istotne z punktu widzenia rozwoju gminy wartości, to w co wierzymy;
- **standardy zachowań organizacyjnych** – procedury, polityki i schematy działania.

Tak określoną misję rozwoju, pomimo wyodrębnienia czterech elementów, należy postrzegać i odczytywać jako **integralną całość**. Misja w modelu Ashridge to główny cel wskazujący podstawowy kierunek działań, domeny strategicznego rozwoju – określające obszary koncentracji wysiłków, ale także wartości oraz standardy zachowań, które towarzyszą procesowi wyboru i realizacji zadań, wpisujące się w określone w celu i strategii główne kierunki rozwoju. W takim ujęciu misja stanowi „trzon” dokumentu Strategii, który kolejno wypełniany i uszczegółowiany jest (w kolejnych rozdziałach) poprzez zapisy celów strategicznych (priorytetów) oraz zadań.

Czteroelementowa misja rozwoju miasta przedstawiona jest poniżej.

Misja rozwoju polityki społecznej Gminy Niepołomice

Cel (podstawowa aspiracja)

Gmina Niepołomice dąży do budowania funkcjonalnej społeczności, aktywnego, samoorganizującego się społeczeństwa, zdolnego do rozwiązywania problemów. Dzięki współdziałaniu mieszkańcy gminy mają możliwość systematycznego diagnozowania i rozwiązywania problemów społecznych oraz efektywnej pomocy tym mieszkańcom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej.

Ważną kwestią realizowaną na terenie Gminy Niepołomice są działania edukacyjne i profilaktyczne prowadzone wśród mieszkańców już od najmłodszych lat. Działania te mają na celu uwrażliwić na problemy społeczne oraz budzić współodpowiedzialność za otoczenie wśród mieszkańców gminy, dzięki czemu budowana jest świadomość i rozwijana integracja społeczna.

W sytuacjach kryzysowych, mieszkańcy mają możliwość uzyskania szybkiej i skutecznej pomocy od wyspecjalizowanych, profesjonalnych instytucji publicznych, społecznych i prywatnych. Zapewniona jest dobra informacja dotycząca tego, jak funkcjonują poszczególne instytucje, a mieszkańcy posiadają wiedzę, gdzie mogą uzyskać pomoc w szczególnych sytuacjach.

Gmina Niepołomice, to miejsce, w którym dobrze funkcjonuje płaszczyzna dialogu pomiędzy mieszkańcami, organizacjami społecznymi oraz instytucjami publicznymi. Istniejące na terenie gminy organizacje i instytucje społeczne dzielą się swoimi doświadczeniami i współpracują ze sobą na rzecz lokalnej społeczności. Warunki społeczne sprzyjają powstawaniu coraz to nowych inicjatyw oddolnych, które są wspierane przez władze gminy i inne instytucje i organizacje.

Gmina Niepołomice w swoich działaniach nastawiona jest na zapewnienie swoim mieszkańcom podstawowych potrzeb, w tym społecznych, ale także stworzenie warunków do samorozwoju oraz urzeczywistnienia indywidualnych aspiracji mieszkańców.

Domeny strategicznego rozwoju

Domena 1. Integrująca i skuteczna polityka Gminy Niepołomice w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Domena 2. Bezpieczeństwo w wymiarze indywidualnym, publicznym, zdrowotnym i środowiskowym.

Domena 3. Stworzenie warunków do rozwoju kulturalnego, edukacyjnego i obywatelskiego w Niepołomicach sprzyjającego przeciwdziałaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych.

Domena 4. Zintegrowany system planowania i zarządzania polityką społeczną w mieście i gminie Niepołomice.

Wartości

1. Rodzina – najważniejsza grupa społeczna, funkcjonująca na zasadach zaufania, zaangażowania, zapewnia zaspokojenie najważniejszych potrzeb życiowych mieszkańców, pomaga rozwiązywać problemy, a nie je generować;
2. Stabilizacja życiowa, finansowa – zaspokojenie najważniejszych potrzeby życiowych mieszkańców, poczucie bezpieczeństwa.
3. Zdrowie – jako wartość absolutna. Wszystkie inne wymiary funkcjonowania jednostki w społeczeństwie są w dużej mierze uzależnione od posiadania zdrowia, a zatem bardzo istotne jest zapewnienie warunków ochrony i poszanowania zdrowia i stylu życia.
4. Bezpieczeństwo – zapewnienie bezpieczeństwa na poziomie indywidualnym każdego mieszkańca oraz całej wspólnoty mieszkańców.
5. Szacunek dla ludzi – poszanowanie praw człowieka. Zapewnienie godności życia i pracy każdego mieszkańca gminy, bez względu na jego sytuację życiową.
6. Szacunek dla zwierząt i środowiska naturalnego.
7. Pracowitość – samodzielność w działaniu, promowanie kreatywności, dawanie szans i możliwości rozwoju tym, którym się „chce”; Zaradność życiowa (nie kombinatorstwo).
8. Prawda, uczciwość;
9. Odpowiedzialność za swoje czyny i działania.
10. Pokora.
11. Otwartość na potrzeby drugiego człowieka.
12. Tolerancja – poszanowanie poglądów i upodobań innych niż nasze. Otwartość na odmienność, akceptacja dla różnorodności, brak dyskryminacji.
13. Rozwój – dążenie do samodoskonalenia się.
14. Wiara i tradycja – możliwość swobodnego kultywowania swoich przekonań oraz przekazywania ich kolejnym pokoleniom.

Standardy zachowań organizacyjnych

- Partnerstwo - działania inicjowane i realizowane w partnerstwie / działania oparte na zasadzie partnerstwa.
- Współpraca - stałe rozwijanie i wzmacnianie współpracy instytucjonalnej, w tym także międzysektorowej (samorząd, biznes, organizacje pozarządowe, grupy mieszkańców).
- Otwarta i sprawna komunikacja - prowadzenie działań komunikacyjnych w sposób stały, szeroki, rzetelny zarówno pomiędzy instytucjami, organizacjami pozarządowymi, biznesem, mieszkańcami (komunikacja pozioma), jak i wewnątrz instytucji (komunikacja pionowa). Dialog jako podstawą prowadzonych działań komunikacyjnych.
- Wykorzystywanie potencjału lokalnego - stałe poszukiwanie i wykorzystywanie zasobów środowiska lokalnego.
- Planowanie działań - działania prowadzone w sposób przemyślany (decyzyjne podejmowane w oparciu o dane), zaplanowany, konsekwentny, systematyczny i skuteczny.

- Przejrzystość działań manifestująca się m.in. w: dostępności do analizy sytuacji społecznej, wielkości środków przeznaczanych na poszczególne działania, procedurach / zasadach realizowanych działań.
- Wysoka jakość wyspecjalizowanej oferty / usług.
- Prowadzenie działań diagnostycznych zarówno wewnątrz gminy jak i w jej otoczeniu – w kontekście identyfikacji dobrych praktyk wartych wdrażania.
- Kadra wyspecjalizowana, profesjonalna, podlegająca stałemu procesowi rozwoju zawodowego

CEL GŁÓWNY:

Gmina Niepołomice dąży do budowania funkcjonalnej społeczności, aktywnego, samoorganizującego się społeczeństwa, zdolnego do rozwiązywania problemów. Dzięki współdziałaniu mieszkańcy gminy mają możliwość systematycznego diagnozowania i rozwiązywania problemów społecznych oraz efektywnej pomocy tym mieszkańcom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej.

Ważną kwestią realizowaną na terenie Gminy Niepołomice są działania edukacyjne i profilaktyczne prowadzone wśród mieszkańców już od najmłodszych lat. Działania te mają na celu uwrażliwić na problemy społeczne oraz budzić współodpowiedzialność za otoczenie wśród mieszkańców gminy, dzięki czemu budowana jest świadomość i rozwijana integracja społeczna.

W sytuacjach kryzysowych, mieszkańcy mają możliwość uzyskania szybkiej i skutecznej pomocy od wyspecjalizowanych, profesjonalnych instytucji publicznych, społecznych i prywatnych. Zapewniona jest dobra informacja dotycząca tego, jak funkcjonują poszczególne instytucje, a mieszkańcy posiadają wiedzę, gdzie mogą uzyskać pomoc w szczególnych sytuacjach.

Gmina Niepołomice, to miejsce, w którym dobrze funkcjonuje płaszczyzna dialogu pomiędzy mieszkańcami, organizacjami społecznymi oraz instytucjami publicznymi. Istniejące na terenie gminy organizacje i instytucje społeczne dzielą się swoimi doświadczeniami i współpracują ze sobą na rzecz lokalnej społeczności. Warunki społeczne sprzyjają powstawaniu coraz to nowych inicjatyw oddolnych, które są wspierane przez władze gminy i inne instytucje i organizacje.

Gmina Niepołomice w swoich działaniach nastawiona jest na zapewnienie swoim mieszkańcom podstawowych potrzeb, w tym społecznych, ale także stworzenie warunków do samorozwoju oraz urzeczywistnienia indywidualnych aspiracji mieszkańców.

WARTOŚCI:

Rodzina

Stabilizacja życiowa, finansowa

Zdrowie

Bezpieczeństwo

Szacunek dla ludzi

Szacunek dla zwierząt i środowiska naturalnego.

Pracowitość

Prawda, uczciwość.

Odpowiedzialność za swoje czyny i działania.

Pokora.

Otwartość na potrzeby drugiego człowieka.

Tolerancja

Rozwój

Wiara i tradycja.

STANDARDY:

Partnerstwo.

Współpraca

Otwarta i sprawna komunikacja.

Wykorzystywanie potencjału lokalnego

Planowanie działań

Przejrzystość działań

Wysoka jakość wyspecjalizowanej oferty / usług.

Prowadzenie działań diagnostycznych zarówno wewnątrz gminy jak i w jej otoczeniu

Kadra wyspecjalizowana, profesjonalna, podlegająca stałemu procesowi rozwoju zawodowego.

DOMENY STRATEGICZNEGO ROZWOJU:

Domena 1. Integrująca i skuteczna polityka Gminy Niepołomice w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Domena 2. Bezpieczeństwo w wymiarze indywidualnym, publicznym, zdrowotnym i środowiskowym.

Domena 3. Stworzenie warunków do rozwoju kulturalnego, edukacyjnego i obywatelskiego w Niepołomicach sprzyjającego przeciwdziałaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych.

Domena 4. Zintegrowany system planowania i zarządzania polityką społeczną w mieście i gminie Niepołomice.

DOMENA 1. INTEGRUJĄCA I SKUTECZNA POLITYKA GMINY NIEPOŁOMICIE W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

POŻĄDANY STAN DOCELOWY:

1. Polityka społeczna prowadzona w Gminie Niepołomice służy przede wszystkim zapobieganiu wykluczeniu społecznemu mieszkańców gminy zagrożonych oraz już dotkniętych różnorodnymi formami wykluczenia (niepełnosprawność, ubóstwo, uzależnienia, in.). Polityka ich aktywnego włączania zakłada zarówno poprawę dostępu do usług społecznych, jak i wsparcie systemu świadczeń oraz aktywizację zawodową. Funkcjonują mechanizmy rozpoznawania i reagowania na powstawanie nowych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz nowych form tego zjawiska. Ponadto w Gminie wdrażane są lokalne programy mające na celu aktywizację zawodową i społeczną beneficjentów pomocy społecznej (likwidacja barier wejścia/powrotu na rynek pracy osób wykluczonych społecznie, programy edukacji ekonomicznej, lokale mieszkaniowe dla osób usamodzielniających się).
2. W Gminie dostępna jest kompleksowa oferta pomocy i wsparcia dla osób niepełnosprawnych mająca przede wszystkim zapewnić warunki do ich rozwoju a nie wegetacji. Obejmuje one m.in. zintegrowane działania służące zwiększeniu zdolności do zatrudnienia osób niepełnosprawnych, zwiększeniu dostępu tej grupy do edukacji i kultury oraz szerokiego wachlarza usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych. Następuje także zmiana podejścia do osób niepełnosprawnych w tym zmiana myślenia i funkcjonowania rodzin z osobami niepełnosprawnymi w kierunku ich rzeczywistej aktywnej integracji.
3. Ważnym elementem prowadzonej polityki społecznej w Gminie Niepołomice jest jej koncentracja na rodzinie, jako jednej z najważniejszych komórek społecznych, w środowisku której wpajane są podstawowe wartości, wzorce i zasady współżycia, rozwoju emocjonalnego i społecznego jej członków. Dlatego też Gmina Niepołomice podejmuje wszechstronne działania zmierzające z jednej strony do zaspokojenia podstawowych potrzeb, a z drugiej do zapewnienia warunków dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży oraz pielęgnowania życia rodzinnego i jej rozwoju. Rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Niepołomice mogą korzystać z oferty aktywnego spędzania czasu wolnego przeznaczonej dla rodzin i osób indywidualnych, dostosowanej istniejącej infrastruktury (zaplecza) do potrzeb rodziny, w tym rodziny wielodzietnej, a także do dostępnej oferty poradnictwa rodzinnego, obejmującej wsparcie dla członków przyszłych rodzin, oraz działania edukacyjne budujące kompetencje opiekuńczo-wychowawcze na każdym etapie rozwoju i funkcjonowania rodzin.
4. Szczególne wsparcie oferowane jest rodzinom w obliczu zagrożeń i kryzysu. W Gminie Niepołomice sprawnie funkcjonuje system wczesnego reagowania oraz wdrożone są narzędzia dotarcia do rodzin niebędących klientami pomocy społecznej, a mających problemy wychowawcze i rodzinne związane np. z posiadaniem dzieci z ADHD, dysfunkcjami psychorozwojowymi, trudnymi zachowaniami dzieci, rodziny patchworkowe, osoby samotnie wychowujące dzieci. Realizowane są kompleksowe programy wspierające rodziny w kryzysie wynikającym z pojawienia się dysfunkcji, patologii, uzależnień, przemocy czy rozpadu rodziny.

Na terenie gminy zapewniona jest odpowiednia liczba miejsc, placówek specjalnych dla dzieci i młodzieży z rodzin bezradnych wychowawczo oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze. Podstawą skutecznej pomocy jest ścisła współpraca i przepływ informacji pomiędzy instytucjami działającymi w sferze pomocy społecznej ze szkołami, służbami publicznymi (m.in. policja, służba zdrowia), placówkami specjalistycznymi, organizacjami społecznymi, ośrodkami kultury i parafiami. W efekcie tych wszystkich działań zmniejszeniu ulega liczba dzieci wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych. Przejawia się to wyraźnie w mniejszej liczbie dzieci trafiających do placówek wsparcia dziennego, mniejszej liczbie rodzin zgłaszanych przez placówki szkolne wskazujące na konieczność objęcia pomocą społeczną.

5. Gmina Niepołomice, reagując na zmiany demograficzne, w tym zjawisko starzenia się społeczeństwa, w ramach polityki społecznej prowadzi aktywną politykę senioralną. Jej głównym założeniem jest wspieranie samodzielnego funkcjonowania tych osób w warunkach domowych, we własnej społeczności lokalnej. Na terenie gminy dostępne są usługi opiekuńcze, a dodatkowo rozwija się system instytucjonalnej opieki nad osobami w podeszłym wieku (opieka dzienna i całodobowa), zapewniający wraz z ubytkiem sił warunki do godnego życia. Wspierana jest także bardzo mocno aktywność społeczna promującej integrację wewnątrz i międzypokoleniową.

Poniższy wykres przedstawia siatkę celów strategicznych w ramach Domeny 1.

Cele strategiczne:

Cel strategiczny 1.1. Skuteczna pomoc i wsparcie dla rodzin w wypełnianiu ról rodzicielskich, wychowawczych i społecznych.

Proponowane zadania do realizacji¹:

1. Szkoła dla rodziców - warsztaty dla młodych rodziców.		
<p>Organizacja cyklicznych spotkań (np. raz w miesiącu) dla rodziców, w formie warsztatów/wykładów o zróżnicowanej tematyce dotyczących opieki i wychowania dzieci.</p> <p>Warsztaty prowadzone przez specjalistów w swoich dziedzinach m.in. psychologa, pedagoga, logopedę, dietetyka, specjalistów z tematyki rozwoju dzieci. Na warsztatach poruszona jest tematyka rozwoju dzieci np. żywienie dzieci, stymulowanie rozwoju mowy dziecka, bunt dwulatka, pierwsze chwile w przedszkolu, szkole oraz radzenia sobie z problemami związanymi z macierzyństwem m.in. depresja poporodowa, powrót do pracy.</p> <p>Na warsztatach młodzi rodzice mogą zapoznać się z ciekawymi informacjami na temat problematyki dzieci i radzenia sobie z wychowaniem, podzielić się swoimi problemami, potrzebami i uwagami (forma diagnozy potrzeb dla rodziców).</p> <p>Na warsztatach zapewniona jest opieka dla małych dzieci.</p>		
Odpowiedzialność:	Szacunkowy koszt:	Termin realizacji:
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niepołomicach (3 zegarowe)		2015/2020

2. Karta Dużej Rodziny		
<p>Rozwój wsparcia oferowanego w ramach Karty Dużej Rodziny. Włączenie lokalnych instytucji kultury i sportu – zniżki np. na zajęcia w MCDiS, na pływalni, do muzeum, w domu kultury INSPIRO, Młodzieżowym Obserwatorium Astronomicznym, szkołach językowych itp.</p> <p>Włączenie lokalnie działających przedsiębiorców w program Karty Dużej Rodziny (społeczna odpowiedzialność biznesu).</p>		
Odpowiedzialność:	Szacunkowy koszt:	Termin realizacji:

¹ W ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zaprezentowane zostały zadania w dwóch postaciach. Zadania w tabelach to szerzej opisane przez uczestników warsztatów strategicznych, natomiast występują zadania, mające charakter jedynie tytułów projektów, które są równie ważne (wypracowane podczas warsztatów strategicznych), jednak nie wymagają szerszego opisu lub będą rozpisane po ustaleniu ich priorytetyzacji. Zadania do Strategii będą zbierane także na spotkaniach konsultacyjnych.

Referat Promocji Urząd Miasta i Gminy Niepołomice		2015/2020
--	--	-----------

3. Stworzenie miejsc pomocy dzieciom i rodzinom.

Utworzenie/przystosowanie już istniejących na terenie gminy miejsc dla dzieci i młodzieży (filii placówek, świetlic, domów kultury), zapewniających pomoc dzieciom z rodzin nieporadnych opiekuńczo/wychowawczo, wykazujących różne problemy.

Miejsca te zapewnią pomoc dzieci i młodzieży w odrabianiu zadań domowych, ale także będą organizować (w zależności od potrzeb): zajęcia grupowe, socjoterapeutyczne, zajęcia świetlicowe, zajęcia pracy z rodziną, terapie.

Fazy działania:

- sprawdzenie zapotrzebowania w danych miejscowościach gminy (poprzez szkoły, domy kultury)
- stworzenie/przygotowanie miejsc do pracy
- zebranie kadry, osób zaangażowanych i wprowadzonych w tematykę, posiadających doświadczenie w pracy
- pomoc ze Strony Placówki Ponadgminnej Publiczna Ponadgminna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Wsparcia Dziennego w Niepołomicach w zorganizowaniu pierwszych działań,
- monitoring działań, ich dostosowania do potrzeb i problemów, zorganizowanie i pomoc we współpracy z asystentami rodzin, szkołami, MGOPS-em.

Odpowiedzialność:	Szacunkowy koszt:	Termin realizacji:
Centrum Kultury w Niepołomicach, Referat Edukacji Urząd Miasta i Gminy Niepołomice		2015/2020

4. Kreowanie rodziny jako wartości – działania edukacyjno-promocyjne.

Cel strategiczny 1.2. Zwiększenie dostępności osób z niepełnosprawnością do aktywności życiowej, zawodowej i społecznej.

Proponowane zadania do realizacji:

1. Organizacja grup wsparcia dla rodzin osób z niepełnosprawnościami.		
<p>Grupa wsparcia dla rodzin osób z niepełnosprawnościami ma na celu integrację środowiska osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, wymianę doświadczeń oraz wzajemnej pomocy, uświadomienie rodzinom ON, że nie są sami z problemami. Grupa wsparcia mogłaby być zorganizowana przy instytucji pomagającej osobom niepełnosprawnym np. Środowiskowym Domu Samopomocy lub Stowarzyszeniu „Dziecięce Marzenia”.</p>		
Odpowiedzialność:	Szacunkowy koszt:	Termin realizacji:
<p>Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niepołomicach, Pełnomocnik ds. osób niepełnosprawnych, Powiatowy Urząd Pracy Niepołomice, Referat Inwestycji Urząd Miasta i Gminy Niepołomice, Referat Edukacji Urząd Miasta i Gminy Niepołomice</p>		2015/2020

2. Zaangażowanie szkół w budowanie wrażliwości społecznej, rozumienia niepełnosprawności i integracji społecznej.
3. Stworzenie miejsca pobytu dziennego dla osób niepełnosprawnych ze znacznym upośledzeniem.
4. Uruchomienie klasy integracyjnej.
5. Podniesienie kompetencji nauczycieli do pracy z uczniem z niepełnosprawnością.

Cel strategiczny 1.3. Wzmacnianie samodzielności i aktywizacji osób w podeszłym wieku oraz rozwijanie systemu wsparcia seniorów.

Proponowane zadania do realizacji:

1. Uruchomienie Domu Pomocy Społecznej oraz Domu Dziennego Pobytu.
2. Podejmowanie działań na rzecz integracji osób starszych z osobami młodymi.
3. Wspieranie dotychczasowych inicjatyw seniorów, w tym m.in. kół gospodyń wiejskich, klubów seniora.

4. Wspieranie działań dla rozwoju wolontariatu na rzecz osób starszych oraz wolontariatu osób starszych.
5. Stworzenie warunków podejmowania przez seniorów prac dorywczych (np. opieka nad dziećmi, opieka nad zwierzętami, prace przydomowe, wypożyczanie książek itp.).

Cel strategiczny 1.4. Polepszenie sytuacji życiowej osób wykluczonych społecznie bądź zagrożonych wykluczeniem.

Proponowane zadania do realizacji:

1. Budowa i realizacja programu gospodarowania mieszkaniami chronionymi (treningowymi).		
<p>Mieszkanie chronione przeznaczone dla osób z niepełnosprawnościami, których sytuacja rodzinna nie służy poprawie stanu zdrowia, osób opuszczających Domy Dziecka, Rodzinne Domy Dziecka, Rodziny Zastępcze.</p> <p>Osoba kierowana do mieszkania chronionego decyzją MGOPS. Celem korzystania z mieszkania jest nauka samodzielnego życia pod kierownictwem terapeuty.</p> <p>Okres pobytu w mieszkaniu chronionym wynosiłby jeden rok, z możliwością przedłużenia w uzasadnionych przypadkach.</p>		
Odpowiedzialność:	Szacunkowy koszt:	Termin realizacji:
<p>Miejsko-gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Niepołomice, Referat Inwestycji Urząd Miasta i Gminy Niepołomice</p>		2015/2020

2. Program przeciwdziałania uzależnieniom wśród młodzieży – program terapeutyczny		
<p>Program skierowany do młodzieży pokazujący problematykę uzależnień ich skutki, ale także zapewniający pomoc psychologiczną dla osób potrzebujących.</p>		
Odpowiedzialność:	Szacunkowy koszt:	Termin realizacji:
<p>Pełnomocnik Burmistrza ds. uzależnień</p>		2015/2020

3. Stworzenie Centrum wolontariatu.

Stworzenie Centrum Wolontariatu działającego na rzecz mieszkańców gminy. Centrum Wolontariatu jest prowadzone poprzez organizację pozarządową, wybraną w konkursie.

Prowadzenie szerokiej kampanii informacyjno-promocyjnej (na stronach Internetowych, poprzez MGOPS, szkoły, organizacje pozarządowe, jednostki publiczne działające na terenie gminy) dotyczącej samego Centrum oraz możliwości zaangażowania się w jego działania.

Na początku funkcjonowania Centrum konieczne jest zebranie osób potrzebujących pomocy oraz określenie ich potrzeb, a także osób, które chętnych do udzielenia pomocy. Głównym celem istnienia centrum będzie łączenie tych dwóch grup.

W dalszej perspektywie czasu powstanie siatka wolontariuszy oraz bank potrzeb/bank czasu.

Odpowiedzialność:	Szacunkowy koszt:	Termin realizacji:
Urząd Miasta i Gminy Niepołomice		2015/2020

4. Stworzenie spółdzielni socjalnej

Spółdzielnia socjalna nastawiona na zatrudnianie osób bezrobotnych, osób z niepełnosprawnością, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu gminy Niepołomice.

Etapy projektu:

- a) rozpoznanie zapotrzebowania na usługi na terenie gminy i w okolicy (np. prowadzenie kawiarni, usługi typu sprzątanie, pielęgnacja zieleni itp.).
- b) organizacja szkolenia dotyczącego zasad zakładania spółdzielni osób, które miały by się tym zająć i/lub organizacja wizyty studialnej w działającej spółdzielni celem „podpatrzenia warsztatu”.
- c) stworzenie statutu spółdzielni – określenie jej nazwy, przedmiotu działania, siedziby, czasu trwania oraz zasad jej funkcjonowania.
- d) zwołanie zebrania założycielskiego celem powołania spółdzielni, wyboru jej zarządu, przyjęcia statutu itp.
- e) zarejestrowanie spółdzielni socjalnej.
- f) złożenie dokumentacji w instytucjach takich jak GUS, Urząd Skarbowy itp.
- g) ubieganie się o uzyskanie jednorazowego wsparcia ze Środków Funduszy Pracy.

Odpowiedzialność:	Szacunkowy koszt:	Termin realizacji:
-------------------	-------------------	--------------------

Miejsko-gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Niepołomice		2015/2020
--	--	-----------

5. Wprowadzenie programu edukacji ekonomicznej dla młodzieży, rodzin i osób dorosłych (działania mające na celu m.in. wypracowania umiejętności zarządzania domowym budżetem, przedstawienie korzyści i negatywnych skutków korzystania z dostępnych na rynku pożyczek, w tym zadłużania się z para-bankach itp.).
6. Udostępnienie mieszkań czynszowych, niskoczynszowe dla matek samodzielnie wychowujących dzieci.
7. Zmiana zasad gospodarowania mieszkaniami socjalnymi (odpracowanie długów, budowanie odpowiedzialności za mieszkanie poprzez wyciąganie konsekwencji za zniszczenia, brak możliwości wykupu lub konieczność wprowadzenia zapisu w umowie, że gmina ma prawo pierwokupu po cenie sprzedaży).
8. Angażowanie przyszłych lokatorów w budowę, wykończenie mieszkań – Kontrakt lub działania środowiskowe w ramach pracy socjalnej.

DOMENA 2. BEZPIECZEŃSTWO W WYMIARZE INDYWIDUALNYM I PUBLICZNYM, ZDROWOTNYM I ŚRODOWISKOWYM.

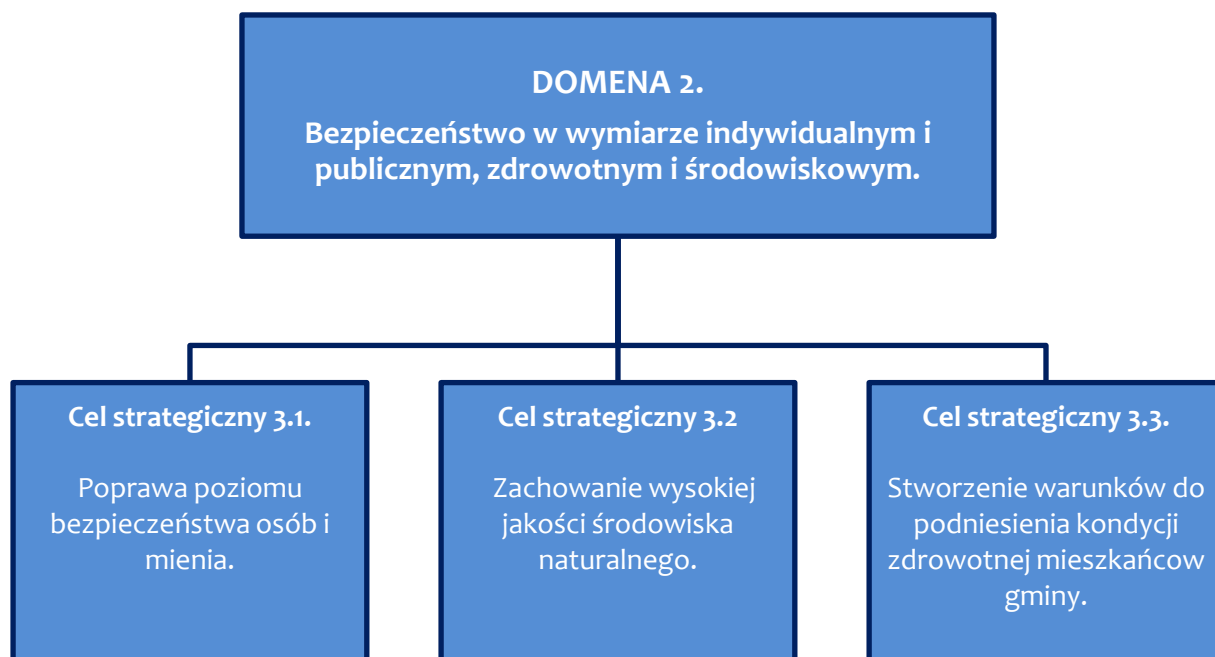
POŻĄDANY STAN DOCELOWY:

Istotnym elementem polityki społecznej w gminie Niepołomice jest zapewnienie mieszkańcom wysokiego poziomu poczucia bezpieczeństwa w sferze indywidualnej, publicznej, zdrowotnej oraz środowiskowej.

1. Funkcjonalne i samoorganizujące się społeczeństwo gminy Niepołomice „stoi na straży” bezpieczeństwa osób i mienia. W myśl zasady, iż dobry sąsiad to skarb, rozwijane i utrzymywane są dobre stosunki sąsiedzkie oraz budowane jest poczucie lokalnej jedności, poprzez organizację imprez integracyjnych i zapoznawczych na małą skalę (osiedle, ulica, podwórko). Wzrost poczucia tożsamości wpływa na poczucie bezpieczeństwa i współodpowiedzialności wśród mieszkańców. Ponadto w gminie Niepołomice istnieje skuteczny monitoring, który pozwala wykrywać przestępstwa i nadużycia oraz związany jest z on z szybką interwencją odpowiednich służb.
2. Na terenie gminy Niepołomice zapewnione są wysokie standardy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, zarówno dla osób poruszających się pieszo, na rowerze czy też samochodem. Gwarancją bezpieczeństwa w tym zakresie stanowi dobrze rozwinięta infrastruktura – chodniki, przejścia dla pieszych oraz ścieżki rowerowe. Gmina Niepołomice nieustannie monitoruje potrzeby mieszkańców w tym zakresie i reaguje na pojawiające się potrzeby.
3. W gminie Niepołomice zagwarantowany jest skuteczny system zabezpieczeń ochrony środowiska, w tym także w zakresie przeciwdziałania i zapobiegania klęskom żywiołowym. Zasadniczymi elementami, które ulegają poprawie w tej kwestii są regulacja koryt rzek - sprawny i drożny system melioracji, a także naprawa i stała konserwacja wałów przeciwpowodziowych. Do miejsc szczególnie narażonych na zalania zapewnione są drogi dojazdowe i oświetlenie, dzięki czemu działania na tych terenach są bardziej skuteczne. Służby ratownicze, odpowiedzialne za pomoc w sytuacjach kryzysowych są stale doposażone i doszkalane.
4. Gmina Niepołomice charakteryzuje się także wysoką dbałością o kondycję zdrowotną swoich mieszkańców. W tym celu we wszystkich szkołach i przedszkolach zapewniona jest opieka profilaktyczna lekarzy specjalistów (np. opieka dentystyczna, logopedyczna, opieka ortopedyczna, rehabilitacyjna), tak by rodzice mogli we wczesnym etapie reagować na problemy zdrowotne swoich pociech lub im zapobiegać. Ponadto gmina Niepołomice zapewnia szeroką informację medyczną, co sprawia, iż każdy mieszkaniec posiada wiedzę na temat tego, gdzie może uzyskać pomoc w razie potrzeby.
5. Wszystkie działania infrastrukturalne, które podejmuje gmina w kwestii zapewnienia bezpieczeństwa (indywidualnego, publicznego, środowiskowego oraz zdrowotnego) są wspierane przez prowadzenie szeroko zakrojonych aktywności edukacyjnych i informacyjnych dla mieszkańców gminy Niepołomice. Aktywności te dotyczą takich aspektów jak: ekologia, bezpieczeństwo na drogach, zdrowie, udzielanie pierwszej pomocy

itp. i podejmowane są w rozumieniu profilaktyki społecznej, a więc służą zapobieganiu niepożądanym sytuacjom i zachowaniom mieszkańców.

Poniższy wykres przedstawia siatkę celów strategicznych w ramach Domeny 2.

Cele strategiczne :

Cel strategiczny 2.1. Poprawa poziomu bezpieczeństwa osób i mienia.

Proponowane zadania do realizacji:

1. Przejazd na ul. Młyńskiej		
Podczas roku szkolnego, w godzinach porannych, w związku z odwożeniem dzieci do szkoły na ul. Młyńskiej przejazd jest bardzo utrudniony. Ustalenie odcinka ul. Młyńskiej od ul. Grunwaldzkiej do ul. Robotniczej, jako jednokierunkowej (w godzinach porannych np. 7:30-09:00).		
Odpowiedzialność:	Szacunkowy koszt:	Termin realizacji:
Policja Niepołomice, Straż Miejska Niepołomice, Urząd Miasta i Gminy Niepołomice		2015/2020

2. Dopuszczenie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w sprzęt ratowniczy (m.in. Pompy, Defibrylatory, Samochody, Sprzęt hydrauliczny, Drony, Kamery podwodne, Kamery termowizyjne).
3. Stała poprawa i rozwój infrastruktury drogowej wpływającej na wzrost i poprawę bezpieczeństwa (budowa chodników, ścieżek rowerowych).
  - a. Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi wojewódzkiej 964;
  - b. Budowa sygnalizacji świetlnej w centrum w Zabierzowie Bocheńskim;
  - c. Budowa chodnika przy drodze wojewódzkiej 964, przy drodze powiatowej w kierunku SP Wola Zabierz.
4. Rozbudowa monitoringu w miejscach szczególnie niebezpiecznych.
5. Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych (warsztaty, wykłady itp.) dotyczące bezpieczeństwa udzielania pierwszej pomocy, bezpieczeństwa ruchu drogowego, wiedzy pożarniczej, bezpiecznych wakacji, bezpiecznej drogi do szkoły, szkodliwości wypalania traw.

Cel strategiczny 2.2.: Zachowanie wysokiej jakości środowiska naturalnego.

Proponowane zadania do realizacji:

1. Czyste Niepołomice – odpowiedzialna młodzież.		
<p>Projekt ma na celu wzbudzać w młodzieży odpowiedzialność obywatelską za wspólne dobra oraz uczyć zachowania porządku w miejscach publicznych.</p> <p>Projekt, to profilaktyka w postaci zaangażowania dzieci i młodzieży w sprzątanie miejsc publicznych np. raz w miesiącu/tygodniu. To może być program „sprzątanie za dofinansowanie”. Dana grupa młodzieży byłaby odpowiedzialna za porządek na określonym obszarze Niepołomic przez cały rok szkolny. W zamian szkoły mogą dostać np. dofinansowanie do wycieczki szkolnej/kolonii wakacyjnej.</p> <p>Będąc odpowiedzialnymi za dany obszar oraz podejmując wysiłek, aby było na nim czysto z całą pewnością osoby biorące udział w projekcie wypracowałyby w sobie nawyk dbania o porządek wokół siebie.</p>		
Odpowiedzialność:	Szacunkowy koszt:	Termin realizacji:
Ochrona Środowiska Urząd Miasta i Gminy Niepołomice, Referat Edukacji Urząd Miasta i Gminy Niepołomice		2015/2020

2. Otwarcie na rzekę – program społeczny

Działania służące uświadomieniu mieszkańcom problemów dotyczących zaśmiecania rzek/potoków w gminie.

Fazy realizacji:

Organizacja sprzątnięcia terenów przybrzeżnych rzek/potoków (sprzątnięcie śmieci, gałęzi, liści).

Organizacja pikniku/imprezy plenerowej przy brzegach oczyszczonej rzeki (wspólne sprzątnięcie po zakończonym pikniku).

Cel: Uświadomienie mieszkańcom, że rzeka to wspólne dobro.

Odpowiedzialność:	Szacunkowy koszt:	Termin realizacji:
Ochrona Środowiska Urząd Miasta i Gminy Niepołomice, Referat Energii Odnawialnej i Gosp. Komunalnej Urząd Miasta i Gminy Niepołomice		2015/2020

3. Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych (warsztaty, wykłady itp.) dotyczących ekologii i ochrony środowiska.
4. Naprawa i konserwacja wałów przeciwpowodziowych.

Cel strategiczny 2.3. Stworzenie warunków do podniesienia kondycji zdrowotnej mieszkańców gminy.

Proponowane zadania do realizacji:

1. Wprowadzenie do szkół projektu edukacyjnego dotyczącego otyłości i zdrowego trybu życia

Usunięcie automatów i sklepików ze słodyczami, itp. ze szkół, w porozumieniu z radami rodziców, wprowadzenie żywności zdrowej, kontynuacja programu Ministerstwa Rolnictwa, prowadzenie ciekawych, atrakcyjnych zajęć dla dzieci i rodziców dotyczących problemu. Analiza oferty sportowej dla dzieci i jej realnie prowadzonych form w szkołach.

Odpowiedzialność:	Szacunkowy koszt:	Termin realizacji:
Referat Edukacji Urząd Miasta i Gminy Niepołomice, Służba Zdrowia Niepołomice		2015/2020

2. Wprowadzenie do szkół i przedszkoli opieki profilaktycznej lekarzy specjalistów, w tym np. logopedy, ortopedy, dentysty, rehabilitanta.
3. Poprawa dostępności do informacji medycznej. Zapewnienie mieszkańcom bazy informacyjnej na temat możliwości korzystania z porad lekarzy specjalistów (gdzie i w jaki sposób mieszkańcy gminy Niepołomice mogą skorzystać z dostępnej, bezpłatnej opieki specjalistycznej).
4. Tworzenie oferty rekreacyjnej dla mieszkańców (parki aktywności dla seniorów, boiska, ścieżki rowerowe, ścieżki nordic walking).

DOMENA 3. STWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU KULTURALNEGO, EDUKACYJNEGO I OBYWATELSKIEGO W NIEPOŁOMICACH SPRZYJAJĄCEGO PRZECIWDZIAŁANIU I ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.

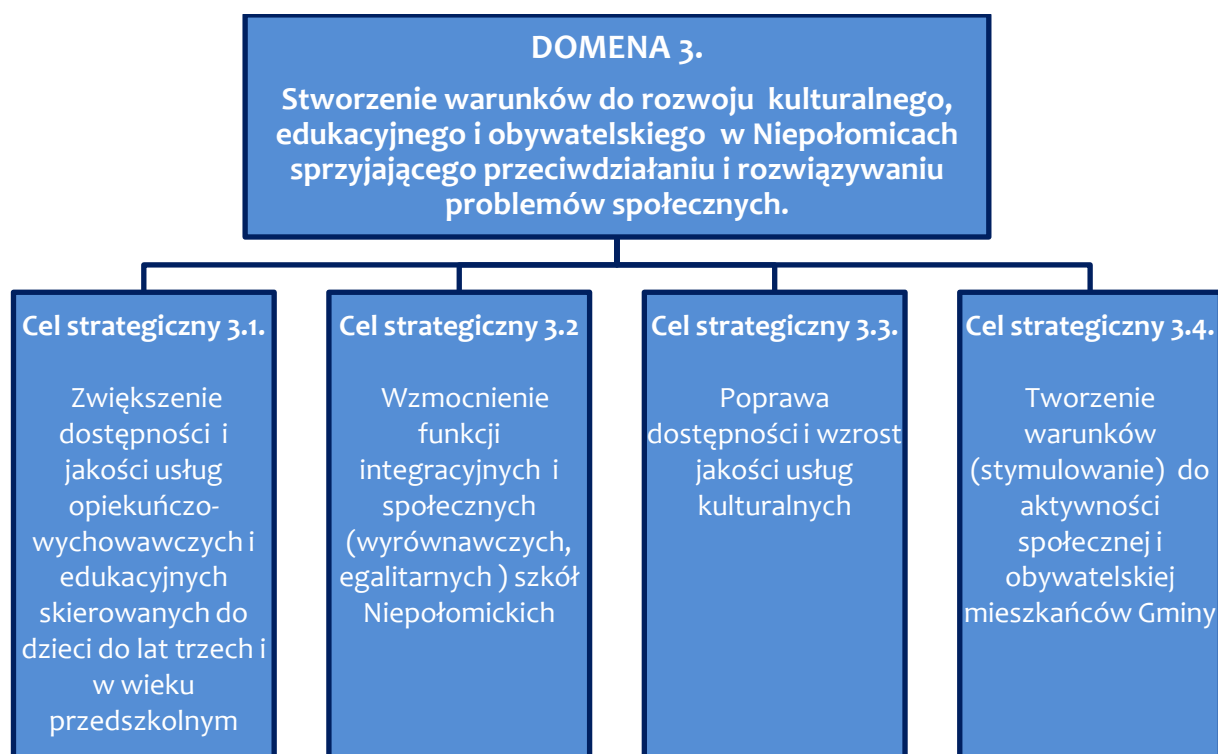
POŻĄDANY STAN DOCELOWY:

Gmina Niepołomice do 2020 tworzy ponadstandardowe warunki do rozwoju edukacji, kultury, uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym sprzyjające diagnozowaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych i edukowaniu do odpowiedzialności.

1. Bardzo mocno wspiera się działania związane z zapewnieniem opieki nad dziećmi do lat trzech, nikt nie ma także problemu ze znalezieniem dogodnych miejsc w przedszkolach rozlokowanych funkcjonalnie w Gminie. Ilość miejsc i jakość usług przedszkolnych jest adekwatna (optymalna) dla rozwijającej się, posiadającej wysokie aspiracje młodej społeczności Niepołomic.
2. Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną są skorelowane z prognozami rozwoju mieszkaniowego w Gminie, tak by minimalizować dowożenie dzieci do szkół. Dbą się o wysoki poziom szkolnictwa, podstawowe i gimnazjalne szkoły niepołomickie to „szkoły sukcesu” z wysokim wskaźnikiem „Edukacyjne wartości dodanej”. Szkoły są miejscem gdzie w efektywny sposób dokonuje się integracja mieszkańców napływowych z mieszkańcami stale tu mieszkającymi. Dbą się także (gmina, organizacje pozarządowe, nieformalne aktywności rodziców) aby szkoła nie stała się źródłem powstawania nierówności społecznych – dodatkowe zajęcia edukacyjne zarówno w szkołach jak i w ofercie pozaszkolnej są także dostępne dla dzieci i młodzieży z rodzin niezamożnych. Dotyczy to także okresu wakacyjnego – dzieci i młodzież z rodzin niezamożnych mają wartościową ofertę wypoczynkowo edukacyjną. Infrastruktura rekreacyjna i sportowa jest w pełni dostępna dla uczniów także w godzinach popołudniowych i w weekendy.
3. W Gminie Niepołomice funkcjonuje na wysokim poziomie doradztwo edukacyjno zawodowe – młodzi ludzie adekwatnie do swoich możliwości i aspiracji wybierają szkoły ponad gimnazjalne, także miejscowe szkoły zawodowe współpracujące z lokalnymi przedsiębiorcami i przygotowujące fachowców na lokalny rynek pracy. Nie ma problemów bezrobocia na terenie Gminy.
4. Sieć usług kulturalnych na terenie Gminy w oparciu o domy kultury i inne instytucje kultury (zamek, Małopolskie Centrum Dźwięku i Słowa, muzeum, obserwatorium i.in.) rozbudowuje swoją ofertę zgodnie z potrzebami różnych grup społecznych. Otwiera się na młodzież gimnazjalną i ponad gimnazjalną udostępniając im swoje podwoje także w weekendy i w dni powszednie w godzinach popołudniowych i wieczornych. Instytucje kultury systematycznie badają potrzeby mieszkańców na ofertę kulturalną oraz prowadzą ewaluację dostępnych w ofercie zajęć. Pozwala to lepiej dopasować dostępną ofertę do rzeczywistych potrzeb. Oferta kulturalna nastawiona jest także na funkcje integracyjne i społeczne. Wprowadza się autorskie (ludzi z pasją) programy kulturalne (w weekendy lub w dłuższym okresie czasu).

5. Obiekty kulturalne w Gminie są wykorzystane do także do działań związanych z Long Live Learning (LLL) edukacji nieformalnej od uniwersytetów dziecięcych, po Uniwersytet Trzeciego Wieku .
6. Niepołomice 2020 to Gmina gdzie mieszkańcy w dużym stopniu się angażują w działania Gminy na w obszarze społecznym. Wykorzystują do tego narzędzia partycypacji społecznej – takie jak na przykład budżet obywatelski, „bank czasu i usług”, pomoc wzajemną. Problemy społeczne są diagnozowana przez mieszkańców (partycypacyjna diagnoza społeczna) i część z nich rozwiązywana na poziomie sąsiedzkim. Gmina stwarza warunki wzmacniające lokalne inicjatywy przez system szkoleń, doradztwa i grantów. Powszechnie stosuje się metody partycypacji deliberatywnej pozwalające mieszkańcom współdecydować w sposób świadomy i odpowiedzialny

Poniższy wykres przedstawia siatkę celów strategicznych w ramach Domeny 3.

Cele strategiczne:

Cel strategiczny 3.1. Zwiększenie dostępności i jakości usług opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych skierowanych do dzieci do lat trzech i w wieku przedszkolnym.

Proponowane zadania do realizacji:

1. Poprawa dostępności do usług opieki nad dziećmi do 3 lat. Rozwój sieci żłobków, oddziałów żłobkowych i klubów dziecięcych na terenie gminy.
2. Poprawa dostępności do wychowania przedszkolnego. Rozwój sieci przedszkoli i punktów przedszkolnych na terenie gminy.

Cel strategiczny 3.2 Wzmocnienie funkcji integracyjnych i społecznych (wyrównawczych, egalitarnych) szkół Niepołomicznych.

Proponowane zadania do realizacji:

1. Poprawa jakości edukacji na poziomie podstawowym i gimnazjalnym (prowadzenie zajęć wyrównawczych dla uczniów z problemami edukacyjnymi, dofinansowanie zajęć pozalekcyjnych rozwijających talenty i umiejętności, współpraca z uczelniami wyższymi – organizacja zajęć w ramach uniwersytetów dziecięcych).
2. Pełne udostępnienie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej znajdującej się przy szkołach dla młodych Niepołomiczan.
3. Udostępnienie oferty wypoczynkowo – edukacyjnej w okresie wakacyjnym (lato - zima) dla dzieci i młodzieży z rodzin mniej zamożnych.
4. Stworzenie oferty profesjonalnego doradztwa edukacyjno – zawodowego dla dzieci i młodzieży, od szkoły podstawowej po szkoły ponadgimnazjalne.

5. Stworzenie miejsc/a wsparcia młodzieży gimnazjalnej.

Zorganizowanie oraz prowadzenie miejsca/miejsc odpowiadającego na problemy młodzieży zgłaszane w szkole oraz w środowisku lokalnym. Miejsca z atrakcyjną ofertą wolnego czasu oraz możliwością pomocy w sytuacjach kryzysowych, nauce, wsparcia grupowego.

Etapy realizacji:

- Konsultacje z młodzieżą i kadrami gimnazjum (dotycząca potrzeb tej grupy).
- Wyznaczenie miejsca/miejsc, przeznaczonych dla młodzieży oraz stworzenie oferty zgodnej z potrzebami młodych ludzi.
- Wyznaczenie profesjonalnej kadry do pracy z młodzieżą / pomocy.
- Prowadzenie działań pomocowych dla młodych ludzi w wyznaczonych miejscach (pomoc z nauce, grupy wsparcia).

Odpowiedzialność:	Szacunkowy koszt:	Termin realizacji:
MCDiS Niepołomice, Centrum Kultury w Niepołomicach, Szkoły w Niepołomicach		2015/2020

Cel strategiczny 3.3. Poprawa dostępności i wzrost jakości usług kulturalnych.

Proponowane zadania do realizacji:

1. Wyszukiwarka zajęć/aktywności

Stworzenie działającej przy stronie internetowej gminy, kompleksowej wyszukiwarki zajęć/aktywności proponowanych przez instytucje kultury działające na terenie gminy.

Cechą charakterystyczną wyszukiwarki powinien być jej spersonalizowany charakter – osoba korzystająca z niej pytana o podstawowe dane (np. wiek, miejscowość zamieszkania, hobby, lub preferowany sposób spędzania wolnego czasu) w rezultacie otrzymuje wyniki spełniające zadane kryteria – indywidualną informację o zajęciach/aktywnościach kulturalnych/edukacyjnych, z których może skorzystać w gminie.

Uruchomienie wyszukiwarki wymaga utworzenia jednej wspólnej bazy danych dla wszystkich instytucji kultury, którą należy na bieżąco uaktualniać.

Odpowiedzialność:	Szacunkowy koszt:	Termin realizacji:
Referat Promocji Urząd Miasta i Gminy Niepołomice		2015/2020

2. Rozwój oferty usług kulturalnych adresowanych do różnych grup odbiorców – w szczególności dla gimnazjalistów i młodzieży ponadgimnazjalnej, osób starszych, osób niepełnosprawnych.
3. Wydłużenie czasu pracy instytucji kultury (popołudnia i wieczory oraz weekendy).
4. Tworzenie oferty usług kulturalnych, sportowych, edukacyjnych oraz wolontariackich wspólnie z mieszkańcami. Umożliwianie osobom z pasją na rozwój swoich zainteresowań i zarażanie nimi innych osób, grup poprzez system mikro grantów na tworzenie zajęć/warsztatów/spotkań.

Cel strategiczny 3.4. Tworzenie warunków (stymulowanie) do aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców Gminy

Proponowane zadania do realizacji:

1. Stwarzanie warunków wzmacniających lokalne inicjatywy – doradztwo i szkolenia dla mieszkańców, system grantów.
2. Zwiększenie środków i dostępności dla działań partycypacyjnych – budżet obywatelski, bank czasu i usług, pomoc wzajemna.
3. Powszechność stosowana metod partycypacji deliberatywnej w decyzjach dotyczących mieszkańców Gminy.
4. Wsparcie do doradztwa całościowego i uczenia przez całe życie (LLL) organizacja uniwersytetu trzeciego wieku i innych form edukacji nieformalnej w Gminie.

DOMENA 4. ZINTEGROWANY SYSTEM PLANOWANIA I ZARZĄDZANIA POLITYKĄ SPOŁECZNĄ W GMINIE NIEPOŁOMICIE.

POŻĄDANY STAN DOCELOWY:

Zintegrowany system planowania i zarządzania polityką społeczną w Gminie Niepołomice to system oparty na pięciu podstawowych założeniach.

1. System jest komplementarny – czyli: obejmuje całość polityki społecznej (m.in.: pomoc społeczną, służbę zdrowia – ochrona i profilaktyka zdrowotna, zagadnienia dotyczące szeroko rozumianego bezpieczeństwa, edukację formalną i poza formalną, etc.) nie ograniczając się tylko do działań w zakresie pomocy społecznej.
2. System jest bliski człowiekowi (mieszkańcom Gminy Niepołomice jak i poszczególnym osobom działającym wewnątrz systemu) – czyli: jest prosty i bliski człowiekowi - w systemie obowiązują proste procedury, występuje integracja działań, informacji, etc. („nie załatwiamy rzeczy w różnych miejscach”).
3. System jest nowoczesny – czyli: w ramach działającego systemu powszechnie wykorzystywane są nowoczesne narzędzia do wymiany informacji, budowania, przechowywania i udostępniania baz danych, wspomagania zarządzania systemem.
4. System oparty jest na współpracy - czyli: współpraca, współdziałanie pomiędzy poszczególnymi osobami, podmiotami zaangażowanymi w politykę społeczną realizowaną w Gminie Niepołomice jest podstawą dla podejmowanych działań (działamy wspólnie, we współpracy). Tym samym otwartość oraz powszechna, profesjonalnie przekazywana informacja, są standardami powszechnymi w systemie („wiemy o swoich działaniach nawzajem”).
5. System jest koordynowany – czyli: po mimo niezhierarchizowanej struktury pieczę nad prawidłowym funkcjonowaniem systemu sprawuje Burmistrz Miasta i Gminy Niepołomice. W systemie działania oparte są o pracę zespołów tematycznych/interdyscyplinarnych. Działania w systemie podejmowane są w sposób planowy, w oparciu o dane/informacje, przy zachowaniu zasad profesjonalnego zarządzania.

Mechanizmem podstawowym, działającym w ramach zintegrowanego systemu planowania i zarządzania polityką społeczną w Gminie Niepołomice, jest model tzw. pętli pentagon (przedstawiony poniżej na schemacie). Koncepcja ta ma swoją genezę w tzw. mieście adaptatywnym² i mocno wiąże się z ideą smart city³. Istotą podejścia jest większe, niż do tej pory,

---

² Miasto adaptatywne (źródło definicji „Mapa drogowa dla inteligentnych rozwiązań w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym”, 2015, opracowanie Krzysztof Gorlich dla Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ulasiński, J. Szymańska) - obszar zurbanizowany wraz z infrastrukturą miejską, którego rozwój jest inicjowany i ukierunkowywany przez obywateli, a realizowany przez różne grupy aktorów (interesariuszy) - przez administrację, służby publiczne, usługodawców komunalnych, aż po inwestorów prywatnych - wspieranych przez zintegrowane systemy informatyczne udostępniające i przetwarzające dane w czasie rzeczywistym. Warunki adaptatywności miasta to: (a) funkcjonowanie ogólnomiejskich systemów IT zdolnych do gromadzenia, udostępniania i przetwarzania informacji, (b) otwarty, powszechny dostęp do informacji o mieście, (c) dwustronna (interaktywna) komunikacja między mieszkańcami a administracją, służbami, usługodawcami komunalnymi, przedsiębiorcami, grupami obywatelskimi, (d) procedury planowania partycypacyjnego oraz samodoskonalenia infrastruktury i usług

zwrócenie uwagi na mieszkańca, jego potrzeby, opinie, lepsze pozyskiwanie informacji o funkcjonowaniu miasta/gminy i przede wszystkim działanie prowadzone zarówno w odwołaniu się do danych/informacji jak i w równie mocnym odwołaniu się do mechanizmów współpracy, partycypacji i współdecydowania oraz współodpowiedzialności⁴. Model tzw. pętli pentagon, pozwala efektywniej tworzyć i realizować projekty zorientowanych na zintegrowanie informacji pomiędzy różnymi jednostkami publicznymi oraz włączenie mieszkańców do analizy i diagnozy zauważanych przez nich problemów społecznych. Model ten jest rozwiązaniem innowacyjnym, a gmina Niepołomice wdrażając go na swoim terenie wyznacza trendy w zarządzaniu polityką społeczną w skali Polski.

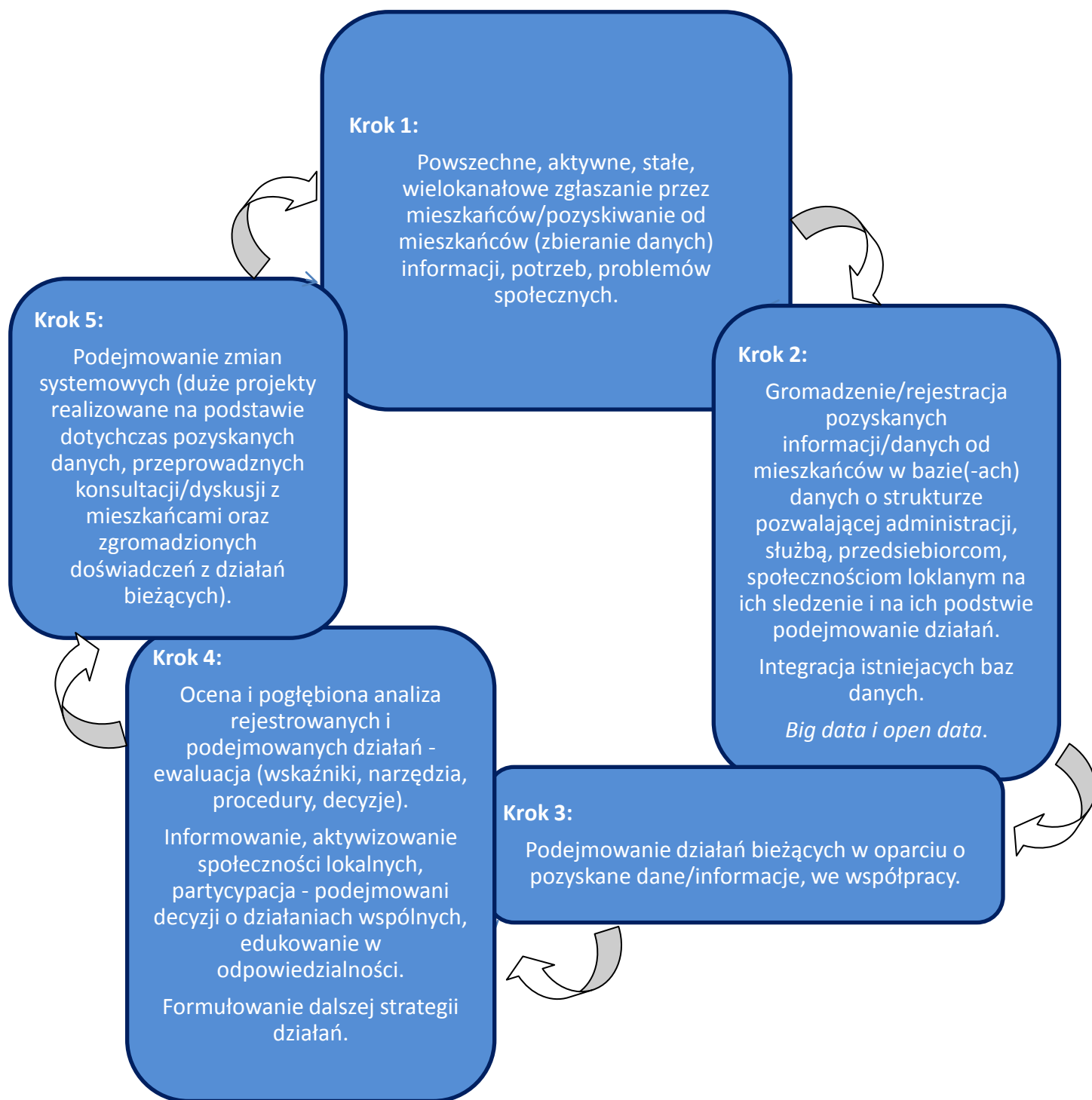
---

miejskich. Technologia informatyczna miasta adaptacyjnego pozwala na zarządzanie przez administrację jego rozwojem, w kierunku poprawy jakości życia obywateli, w harmonii z naturalnymi procesami samoorganizacji miasta.

³ Jest to nowoczesne, systemowe, podejście do zarządzania w sektorze publicznym, które z powodzeniem wdrażane jest bieżąco na świecie (Nowy Jork, Wiedeń, Helsinki, Barcelona, Tallin i obecnie Kraków wraz z gminami sąsiadującymi w ramach Strategia SMART_KOM – szczegóły zawarte są w dokumencie pn. „Mapa drogowa dla inteligentnych rozwiązań w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym” opracowanym przez Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bienkowska, C. Ułasiński, J. Szymańska na zlecenie Krakowskiego Parku Technologicznego i Urzędu Miasta Krakowa).

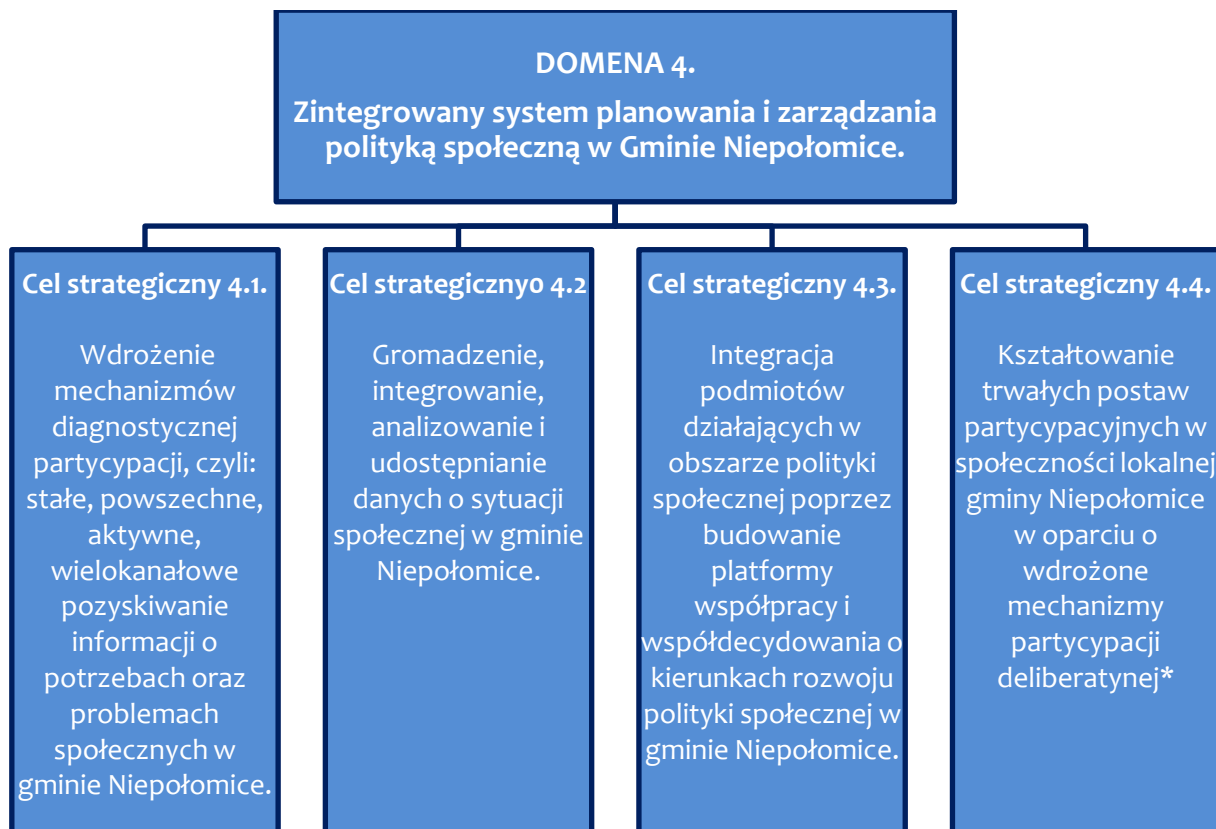
⁴ Autorska koncepcja, opracowana pierwotnie dla Strategii SMART_KOM zawartej w dokumencie pn. „Mapa drogowa dla inteligentnych rozwiązań w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym”, przez Centrum Doradztwa Strategicznego i Krzysztofa Gorlicha, na zlecenie Krakowskiego Parku Technologicznego i Urzędu Miasta Krakowa. Prace realizowane były w ramach III etapu projektu pn. „SMART_KOM. Kraków w sieci inteligentnych miast” na przestrzeni październik 2014 r. – czerwiec 2015 r.

Realizacji zinterowanego systemu planowania i zarządzania polityką społeczną w Gminie Niepołomice w sposób zgodny z przyjętymi mechanizmami przyczynia się do rozwoju i profesjonalizacji kadr polityki społecznej.

Poniższy wykres przedstawia siatkę celów strategicznych w ramach Domeny 4.

*Partycypacja deliberatywna daje możliwość przedstawienia własnych argumentów i przedyskutowania ich z innymi uczestnikami dyskusji. Jest to podstawą różnica pomiędzy partycypacją deliberatywną a demokracją bezpośrednią, w której nie ma wzajemnych oddziaływań (dyskusji, debaty, konfrontacji) między uczestnikami. W sytuacji deliberacji zdecydowanie zwiększa się stopień zaufania obywateli do instytucji publicznych. Partycypacja deliberatywna stwarza obywatelom możliwość uczestnictwa w dyskusji i przedstawienia niejednokrotnie nawet sprzecznych interesów, co nie wyklucza dialogu i dojścia do konsensusu.

Cele strategiczne :

Cel strategiczny 4.1. Wdrożenie mechanizmów diagnostycznej partycypacji, czyli: stałe, powszechne, aktywne, wielokanałowe pozyskiwanie informacji o potrzebach oraz problemach społecznych w gminie Niepołomice.

Proponowane zadania do realizacji:

1. Konkurs na fotoesej: „Jasna i ciemna strona Niepołomic”
<p>Prowadzenie corocznego konkursu – fotoeseju dla młodzieży ze szkół gimnazjalnych/ponadgimnazjalnych dotyczącego najważniejszych problemów występujących w gminie Niepołomice oraz najważniejszych pozytywnych elementów gminy Niepołomice. Kolejno analiza wyników prac w kontekście diagnozy stanu jakości życia w gminie Niepołomice (np. prezentacja wyników na spotkaniu Zespołu ds. Polityki Społecznej Gminy Niepołomice, analiza, decyzje o</p>

działaniach wartych podjęcia w oparciu o wyniki diagnozy).		
Odpowiedzialność:	Szacunkowy koszt:	Termin realizacji:
Referat Edukacji Urząd Miasta i Gminy Niepołomice, szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne		2015/2020

2. System (platforma) wymiany informacji pomiędzy mieszkańcami, a władzami gminy.

Rozszerzenie strony internetowej gminy www.niepolomice.eu o dział, w którym mieszkańcy będą przekazywać informacje o problemach, które zauważają w gminie np. uszkodzony chodnik, przystanek, pojawienie się barszczu Sosnowskiego, niedziałająca latarnia i innych wymagających podjęcia działania. Strona internetowa (platforma) będzie obsługiwana przez administratora, który będzie na bieżąco odpowiadał na zgłoszone problemy (tj. informował minimum o przyjęciu zgłoszenia oraz np. podawał przybliżony termin realizacji/rozwiązania problemu). Każde zgłoszenie powinno być „zakodowane”/zarejestrowane na mapie gminy Niepołomice w zakresie jego lokalizacji oraz typu problemu. W efekcie budowana będzie baza danych o zgłaszanych przez mieszkańców problemach gminy która stanowić będzie element stałej diagnozy sytuacji społecznej w gminie Niepołomice. Realizacja zadania pozwoli na uzyskiwanie szybkich informacji od mieszkańców na temat pojawiających się problemów.

Opcje alternatywne do realizacji:

- Powrót do funkcjonowania forum internetowego.
- Stworzenie aplikacji internetowej (działającej na smartfonach) dającej możliwość zgłaszania zaistniałych problemów typu: „Wkurza mnie”, „Lubię to”, etc.

Odpowiedzialność:	Szacunkowy koszt:	Termin realizacji:
Referat Promocji Urząd Miasta i Gminy Niepołomice		2015/2020

Cel strategiczny 4.2. Gromadzenie, integrowanie, analizowanie i udostępnianie danych o sytuacji społecznej w gminie Niepołomice.

Proponowane zadania do realizacji:

1. Opracowanie standardu gromadzenia danych i ich upowszechniania z zakresu polityki społecznej

Opracowanie standardu gromadzenia danych i ich upowszechniania z zakresu polityki społecznej (ale do rozważenia także zakres szerszy: dane o charakterze społeczno – gospodarczym, tzw. gminny, aktualny bank danych. W ramach zadania należy określić:

- a. Standardy zbierania danych – jak to zrobić, co zbierać, kto ma zbierać, jak upowszechniać.

b. Zestawienie danych jakie zbieramy (co?). c. Korelacja statystyk, np. bezrobotni w PUP, czy są klientami OPS, OPS i komenda wojewódzka – uwspólnienie, itp. d. Sposoby/formy wymiana danych pomiędzy podmiotami działającymi w Zespole ds. Polityki Społecznej Gminy Niepołomice. e. Sposoby/formy informowania/upowszechniania informacji o banku danych (prasa lokalna, Internet, przez ludzi - radni, sołtysi, liderzy środowisk, NGO, szkoły, nauczyciele, uczniowie, kościoł/parafie).		
Odpowiedzialność:	Szacunkowy koszt:	Termin realizacji:
Miejsko-gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Niepołomice		2015/2020

Cel strategiczny 4.3. Integracja podmiotów działających w obszarze polityki społecznej poprzez budowanie platformy współpracy i współdecydowania o kierunkach rozwoju polityki społecznej w gminie Niepołomice.

Proponowane zadania do realizacji:

1. Zespół ds. Polityki Społecznej w Gminie Niepołomice (platforma współpracy)
<p><u>Proponowany skład instytucjonalno - osobowy Zespołu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Burmistrz Miasta i Gminy Niepołomice, • przedstawiciele Wydziałów Urzędu Miasta i Gminy Niepołomice: edukacji, mieszkalnictwa i zdrowia, • Pełnomocnik ds. osób niepełnosprawnych, • Pełnomocnik ds. uzależnień, • Ośrodek Pomocy Społecznej, • Środowiskowy Dom Samopomocy, • Straż miejska, • Świetlica środowiskowa „Przystań”, • szkoły – reprezentowane przez pedagogów szkolnych, • przedstawiciele przedszkoli, • przedstawiciele domów kultury, • przedświecie organizacji pozarządowych prowadzących aktywność w obszarze związanym z polityką społeczną, • przedstawiciel kościoła. <p>Ważne, aby w skład Zespołu weszły posiadające uprawnienia/pełnomocnictwo do podejmowania decyzji.</p> <p>Zespół nie powinien przekroczyć liczby 40 osób (opcja druga – do decyzji – 50 osób).</p> <p><u>Struktura Zespołu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Na czele Zespołu stoi Przewodniczący Zespołu ds. Polityki Społecznej w Gminie Niepołomice w osobie Burmistrza Miasta i Gminy Niepołomice. • Organizacyjnie wspiera działanie zespołu Sekretariat Zespołu – osoba/y wskazana(-e)

przez Przewodniczącego Zespołu (stała osoba/ły lub sekretariat rotacyjny zmienny z dwuletnią kadencją). Rola sekretariatu: organizacja spotkań cyklicznych, zbieranie tematów merytorycznych do podejmowania na spotkaniach cyklicznych, prowadzenie notatek ze spotkań, upowszechnianie informacji ze spotkań, stały kontakt ze wszystkimi członkami Zespołu, udrażnianie kontaktów wzajemnych, etc.

Forma pracy Zespołu:

- Spotkania cykliczne - 1 spotkanie w miesiącu (1 spotkanie kwartalnie – *do decyzji*).
- W ramach Zespołu działają Grupy Operacyjne – grupy robocze do rozstrzygania/rozwiązywania danych problemów/kwestii kluczowych (liczebność grup: ok. 10 –15 osób w zależności od sytuacji i sprawy, do której grupa jest powoływana). Grupy nie są tworzone na stałe a raczej powoływane stosownie do potrzeb.
- „Spotkania z rezultatem” – po każdym spotkaniu występuje zapis rezultatów i zobowiązań dalszych. Kolejne spotkanie rozpoczyna się o ewaluacji wykonanych/niewykonanych prac czy zobowiązań.
- W ramach prac Zespołu wdrożona jest metoda pracy tzw. setów managerskich (rozwiązywanie problemów poprzez wspólne spotkania i dyskusje, „nauka” od innych instytucji – nie jesteśmy sami z naszymi problemami, może inni mieli już taki sam problem i sobie z nim poradzili – uczymy się na dobrych przykładach ale i błędach innych).

Przykładowy zakres działań Zespołu:

- Zajmowanie się generalnie sytuacją polityki społecznej w gminie – m.in. w oparciu o studia przypadków danych sytuacji opracowywanie optymalnych zasad /procedur pozwalających na usprawnienie działań, podnoszenie efektywności działań, etc.
- Planowanie działań na przyszłość (działania strategiczne).
- Pomoc międzysektorowa – aktywizacja środowiska lokalnego do samopomocy. Projektowanie rozwiązań na informowanie się wzajemne, wspieranie się, nawet finansowanie, wszystko skoncentrowane wokół rozwiązywania problemów społecznych.
- Diagnozowanie problemów.
- Monitoring działania elementów w modelu tzw. pętli pentagon. Propozycja działania:
  - a) zebranie informacji o zgłoszonych potrzebach, problemach, informacjach przez mieszkańców gminy Niepołomice z dostępnych źródeł (np. platforma informacyjna, konkury dla młodzieży, aplikacje telefoniczne, spotkania konsultacyjne, etc.) i ich zagregowanie wg typów, obszarów występowania, itp. [I element „pętli pentagon” zarządzania polityką społeczną w gminie Niepołomice];
  - b) ujęcie wszystkich zgłoszonych informacji w bazie danych (np. mapa problemów społecznych gminy Niepołomice, etc.) [II element „pętli pentagon”];
  - c) przedstawienie na forum Zespołu ds. Polityki Społecznej w Gminie Niepołomice wyników diagnozy (pkt a). Dyskusja na temat wniosków płynących z diagnozy. Decyzja o podjęciu działań doraźnych, bezpośrednich [III element „pętli pentagon”] wraz ze wskazaniem osób / instytucji odpowiedzialnych za działania oraz określeniu zasad weryfikacji realizacji tych zadań przed Zespołem ds. Polityki Społecznej Gminy

Niepołomice [IV element „pętli pentagon”]; d) w oparciu o uzyskane informacje kolejno wspólną analizę informacji na forum Zespołu ds. Polityki Społecznej w Gminie Niepołomice, podjęcie decyzji strategicznych w postaci np. formułowania propozycji działań, rozwiązań systemowych itp. które wpłyną na podniesienie jakości życia w Gminie Niepołomice [V element „pętli pentagon”].		
Odpowiedzialność:	Szacunkowy koszt:	Termin realizacji:
Urząd Miasta i Gminy Niepołomice		2015/2020

2. Rozwój / profesjonalizm kadr polityki społecznej – opracowanie i wdrożenie kalendarza szkoleń i działań rozwojowych (np. spotkania rozwojowe – wymiana doświadczeń, praca w oparciu o studia przypadków, analizowanie, wnioskowanie, etc.) w ramach działań Zespołu ds. Polityki Społecznej Gminy Niepołomice.

Cel strategiczny 4.4. Kształtowanie trwałych postaw partycypacyjnych w społeczności lokalnej gminy Niepołomice w oparciu o wdrożone mechanizmy partycypacji deliberatywnej⁵.

Proponowane zadania do realizacji:

1. Przygotowanie warsztatu rozwojowego dla członków Zespołu ds. Polityki Społecznej Gminy Niepołomice z nowoczesnych, efektywnych metod partycypacji społecznej, w tym partycypacji deliberowanej.
2. (W oparciu o np. warsztat rozwojowy nr 1) Wybór jednego, dwóch mechanizmów partycypacji społecznej dotyczącej poprawy sytuacji społecznej w gminie Niepołomice i wdrożenie go/ich jako stałej praktyki dyskusji społecznej prowadzonej w gminie dotyczącej podnoszenia jakości życia mieszkańców.

⁵ Partycypacja deliberatywna daje możliwość przedstawienia własnych argumentów i przedyskutowania ich z innymi uczestnikami dyskusji. Jest to podstawą różnica pomiędzy partycypacją deliberatywną a demokracją bezpośrednią, w której nie ma wzajemnych oddziaływań (dyskusji, debaty, konfrontacji) między uczestnikami. W sytuacji deliberacji zdecydowanie zwiększa się stopień zaufania obywateli do instytucji publicznych. Partycypacja deliberatywna stwarza obywatelom możliwość uczestnictwa w dyskusji i przedstawienia niejednokrotnie nawet sprzecznych interesów, co nie wyklucza dialogu i dojścia do konsensusu.